

Előfizetési díj.

Videkre poán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedre	4 frt.
Egy hó helyben	1 frt 50 kr.

gyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minnap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hóv a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DÍJZÁRTAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor használt gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint ut Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest Haasensteint és Vogler hirdetés köz. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitater 5. sz.

Nyilvart cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai s közgazdasági napilap hatódi évfolyama negyedik negyedére és a „SPORT” című szaklap első évi folyamára.

A „KELET” és a „SPORT” előfizetési ára együtt:

Egész évre 16 frt. Félévre 8 frt. Negyed-évre 4 frt. Egy hóra 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 7 krajczár.

A „SPORT” előfizetési ára külön:

Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Évfolyamára 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

A megndelések legczélserűbben postai utalvánnyal a „Kelet”-re Stein János könyvkereskedésbe, a „Sport”-ra Békésy Károlyhoz (Főtér 4. sz.) küldendők.

Nyolczegyszerre beküldött előfizetés után tisztelt példánnyal szolgálunk.

A válság.

Budapest, oct. 27.

(A) Tőpöntjára emelkedett a válság s az európa hatalmak igyekeznek állást foglalni azo nagy háborúval szemben, a melyet a szv világ a török birodalom ellen inditanikésül. Olszország magatartása írt máj régóta nem lehetett kétség; az asz kormány már megszokta, hogy mindeurópai bonyolalomban ő is kapjon valai konczt, 1859-ben övé lön Lombárdia, 866-ban megszerezte velenczt és 187-ben elnyelte Rómát. Most is keres valam, ha nem is talán Trentet és Triesztet, dminenesetre egy pár kis szigetet akara a török birtokból magához ragadni. Azt kinalgatja is szövetséget a pétervári konánynak, a mely kétségkívül igénybereendi azt, ha előnyösnek találná, vagyis ha Ausztia-Magyarországgal komoly össztöközésbe jutna. A mi Franciaországot illeti, ez föltétlenül semleges akar jarni. Már kijelentette, hogy ő reá ne szmitson senki, mert ő senki-nek kedvéer sem fogja belügyi ujjaszervezkedésénél munkáját félbeszakítani. A francziák teát szabad kezét engednek a délszláv vilgnak.

A német politika még többet tesz; egyenesen támogatja az orosz törekvéseket. Jó akaratu, aratáságos semlegességet biztosít északi comszédjának, a mig ez a török ellenállá megtörésével lesz elfogalva,

sőt az is valószínű, hogy orosz-német véd- és dacszövetség létezik, mely bizonyos eshetőséggel szemben a németek actív közreműködését biztosítja Oroszország számára. A legperfidebb, legkétszínűbb, legkevésbé megbízható azonban az angol politika, mely hónapok óta csörteti a kardot, mely május óta a Besika-öbölben tartja hajó hadat, most pedig hosszú ingadozás utáp végkép abban állapodott meg, hogy Angolország török-orosz háboru esetén semleges fog maradni.

Hogy az orosz hadi készülődések és az óriási mérveket öltő támogatás folytán, melyben eddig részesültek, szerbia és Montenegró a háborut abban hagyni nem hajlandók, azt fölösleges is magyarázni. Ujabban azonban Románia és Görögország is az oroszok kezébe vetették magokat; Románia nem szívesen ugyan, de a kényszerhelyzet nyomása alatt csatlakozott a szlávokhoz, Görögország pedig két kézzel rohan bele a rabló háboru kalandjaiba s föltétlenül Oroszország rendelkezése alatt áll.

Ilyen körülmények közt az osztrák-magyar monarchiára nem marad más választás, mint vagy egyedül, szövetségesek nélkül sikra szállani nem magával Oroszországgal, hanem fél Európával vagy pedig pactálni az orosz tervekkel szazok előmozdításához segédkezet gyujtani. Midőn a helyzet ilyen végtelenül feszült s a monarchia olyan fordulat előtt áll, a mely életdekeiről fog határozni, igen természetes, hogy válsági hírekkel van tele a levegő. És kétségtelen is, hogy Andrassy gróf visszazalépése immár nem tartozik a lehetetlenségek közé. De hogy ez olyan lehetőség lenne, a mely a monarchia különben is föltötte veszélyes helyzetét a végletekek fokozná, azt nem szükséges magyarázni. Andrassy gróf nemcsak az egészséges külpolitika elvét, hanem a belügyek terén az alkotmányos rendszer, a parlamentarizmus kormányzat eszméjét is képviselte. Bukása tehát nemcsak a külügyek, hanem a belélet terén is gyökeres rendszerváltozást jelentene, s azért minden esetre kívánatos, hogy a külügyek vezetésébe továbbra is az ő kezében maradjon. Akármint változásokat kénytelen a külszonyok nyomása alatt tenni politikánk, csak Andrassy gróf tehetné meg azokat akként, hogy belőlök minél kevesebb baj haramoljon a monarchiára. Ma azonban a helyzet még egészen bizonytalan és semmiféle eshetőségek beállta sincs kizárva.

— A képviselőház oct. 20-ikán tartott ülésében a közoktatásügyi budgetet tárgyalván, jelentékenyebb mozzanatot a vita nem mutatott fel. Megszavaztattak első sorban a

középtanodák és reáltanodák költségvetesei, az elsőnél 8300, a másodiknál 28 ezer frt többlettel a tavalyihoz képest. Hasoulán a tanítóképezdek költségvetése 10 ezer frttal emelve.

— A pénzügyi bizottság okt. 22-diki ülésében folytatta a közoktatási költségvetés részletes tárgyalását. A vakok budapesti intézeténél a bizottság megbizta a minisztert, vett költségeknél a bizottság tárgyalás alá vette a nagy-szebeni Teréz-árvaház ügyében hozzá utasított törvényjavaslatot. — Trefort miniszter előterjeszt, hogy a tárgyalások kiderítették, miszerint itt voltaképen a kincstárt terhelő alapítványi járulékok kiszolgáltatásáról van szó s e végett terjeszté be a törvényjavaslatot. — Hegedűs ugy vélekedik, hogy az itt felvett fedezet a földtehermentesítési váltás terhére volna utalandó. — Csengeri ily jogi esetben fölkérni véli a házat, hogy e kérdést a jogügyi bizottsághoz utatassa. — Széll pénzügyminiszter meggyőződött arról, hogy egy jogérvényes alapítvány terhérel van szó s ehez hozzájárult annak a költségvetésbe való fölvételéhez. Nincs ellene azonban, hogy a kérdés jogi oldala a jogügyi bizottság által vitattassék meg. — Trefort min. szintén hozzá járul ezen indítványhoz. — Lukács fontosnak tartja a kérdést, de miután a bizottság hasonló esetekben már határozott, a kormány pedig legelső jogszait hihallgatta, nem lát okot arra, hogy e kérdés a jogügyi bizottsághoz utasitassék. — Kautz és Horváth Csengeri indítványát pártolják. — Simonyi E. azt hiszi, hogy az nem jogi kérdés, vajjon előbbi királyaink alapítványai érvényesek-e, vagy nem. A javaslatot most kívánja tárgyalni. — Szontagh csatlakozik Csengeri nézetéhez s a bizottság is elfogadja azt.

A közmívelődési czélknál a nemzeti muzeum szükséglete vita nélkül megszavaztatik. — Az orsz. képtárnál, a központi meteorologiai intézetnél a bizottság megszavazza az előirányzatot.

Az országos zeneakademiánál a bizottság törle a kért 8790 frt többletet. A közmívelődési czélk s a történelmi emlékek javadalma megszavaztatott. A magyar történelmi források és emlékek kiadására az előirányzat megszavaztatott.

A hazai írók segélyezésére felvett 2500 frtot Trefort miniszter az előirányzatot 1000 frttal felemeltetni kéri, s a bizottság indítványát elfogadja.

Az egyházi célok előirányzatánál az előirányzat változatlanul megszavaztatik.

A tárcá budgetjének többi részét a bizottság vita nélkül megszavazza.

Helfy a tanácskozás folytatása előtt kijelenti, hogy szemben az európai helyzettel gyorsabban kellene csak a legfontosabb kérdéseket vitatni meg. Felfüggesztést kér a kor-

hogy az intézet olcsóbb és alkalmasb helyre való áthelyezéséről javaslatot tegyen.

Az egyemi építkezésekre fölvetett kölcsön törlesztés és kamat tételénél a bizottság függőben hagyja az egyetemi építkezések költségeit, míg a számadásot be fognak terjesztetni. Az egyetemi alap bevételei és kiadásai, a tanpénzek, a járulékok az egyes tanintézetek fentartásához észrevétel nélkül megadatik. Az ösztöndíjak s egyéb tanulmányi czélokra fölmánytól az iránt, nem történt-e a monarchia keleti politikájában érdekeinkbe ütköző változás. — Tisza m. elnök megjegyzi, hogy kívánatos ugyan a tárgyalások gyors lefolyása, de e tekintetben a bizottság egy tagja se korlátozható. A magyar kormány és a monarchia külügyi vezetése és politikájában irányadól csak a monarchia s hazánk érdekeit tekintti; s ha vannak másutt izgalmak, e tanácskozás objectivitását azok nem háboríthatják, s rendkívüli intézkedésekre szükség nincs.

— A brassó-tömösi vasut kiépítésének folytatása czéljából a közlekedési miniszternek kerekaszában egy millió forintra leend a jövő évben szüksége.

A háboru.

A hadüzenet.

Az Orosz politikáról a felhívatatos „Pol. Corr.” Pétervárról oct. 16-ki kelettel föltötte fontos híreket hoz. E szerint ama napon a konstantinápolyi orosz ügyvivő, Nelidow ur megbízottat tudatni a portával, hogy Oroszország a hat havi fegyverszünetet nem fogadja el. Visszaveti azt először azért, mert Belgrádban kijelentették, hogy e fegyverszünet többet ártana, mint a vesztett csaták egész sora s másodsor azért, mert a porta azon óhaját is kifejezte, hogy Oroszország adjon biztosítékokat az orosz önkényesek Szerbiába özölése ellen. Ez oly insinuatio — mondja az orosz kormány — „melyet kívánni egy európai kormánynak sincs joga, annál kevésbé a portának, mely a Bulgáriában elkövetett kegyetlenségek folytán elvesztette azon jogot, hogy az európai concertben még szava legyen. Az orosz kormány az orosz népnek a Balkán-félsziget keresztény lakosai iránti részvénytákozataival szemben passzív viseli magát, a mint általában az egész mozgalom olyan belügye Oroszországnak, hogy csak kihívásnak tekintendő, ha a porta fölveti és pedig föltétel alakjában a kérdést. Ilyen hangon a kabinetek csak akkor szoktak egymással beszélni, midőn tisztában vannak az iránt, hogy háborút fűzenek.

Ugyan e levél azt mondja, hogy a czári család nov. 29-én té vissza Livádiából Pétervárra. Livádiában jelenleg a trónörökös, ki legközelebb bejárja az európai udvarokat, két öccse, Goreszkoff herceg, Miljutin hadügy- Reu-

Másnap uj vásár. A pásztor Megfordítja most a dolgot, S kiscikar a pásztor lánytól Egy bárányért harmincz csókot. Másnap Phillisz kezd epedni, Fél hogy itja el ne hagyja — És egy csókért — valamennyi Bárányt kapott, visszaadja. Másnap Phillisz nyájt, ebet, még Maga kínál, adna már — Egy csókért — de azt Lizettnek Ingien adt a csapodár.

Altató dal.

Ébredj oh szépem lágy álmadból . . . — De hogyha csókom jól esik: Aludj csak, vagy tetted, hogy alszol, Aludj szépen még egy kicsit. Vigyázz, nehogy — ha ébrednél — Hived eselét megrontanád; Sohajtás — oh, szived már eszmél, Eszed hadd aludjék tovább. Mig mélyen alszol így eszeddel, Szíved szeret önkénytelen, Ha csak annyira öbreszget fel: Hogy érezd őt, a szerelem. S ha képem álmomban feltünik, Ringi a családáság karán, Elvezd a hazugságnak útját, Ha a valótól félsz talán! . . . Van a Dufresny dalba öntött bölcselmé-

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Képe a XVIII. századból.

Írta:

HUSSAYE ARSÈNE.

Iők és művészek.

I.

Dufresny.

1648—1724.

(Folytatás.)

Hanem Dufresny kiváló műve, „A tréfás és komolykedvtelések” ebben mutatja magát, egészen idve szerint eredetinek. E könyv oly ember meg elmékedéseiről tanuskodik, ki magát szellemi ús is tudja kifejezni. Az embert vidám hígulatba hozza Dufresny e satyrájá; mely az a gúny éle által válik néhol komolylyá. „Kvtelekék” címzet adtam azon eszméknek — mondja a költő, melyek idő koronkint eszem ötlöltek; a szerint válandnak komolyakká, ily tréfásakká, a mily hangulatban laszték, rdőn azokat elolvassátok.”

E satyr tárgyá egy Páris belsejében tett tazás. Dufresny egy siámi társaságában elin-

dul beutazni, e még eddigelő ismeretlen vidéket.

Utítársának „bizarr és képletekben kifejezett eszméi” minden lépten-nyomon ellenkezésbe jönek az övéivel, vagy eszesélyes tréfákra ingerlik őt.

Igy a Tuillériák kertjében, a siámi, látva a szép sétáló hölgyeket, felkiált: soha életemben nem láttam ily szép madár-rekeszt; oh minő gyönyörű fajta madarak vannak itt! Ezek, válasszál Dufresny hasonló ártatlan hangon, nagyon mulatságos madarak, kik naponta két, három ízben is változtatják tollaikat, kik csapodárok hajlamból, gyengék természetüknél fogva, erősek az értelmetlen csicségesben, ha járnak a földtől, mindig egy lányira vannak fölemelkedve s pompás toll-bokrétájuk az eget verdesi. Szóval a legtöbbször, páva a sétányokon, csergő szarka a bási életben, s galamb a szerelmi légyott-on.

De a sétáló hölgyek között vannak különböző nemzetiségek: sima finom modoru a nagy világi hölgyek faja, tartozkodó félénk a vidékieké, szabad fesztelen a kaczéroké, a melyik hü, az szelidithetlen, szelid engedékeny a hűtlén természetű, s kaland-vágyó a cigány-faj.

Itt nekünk Párisban, így folytatja tovább az író, van két fajta sétáló helyűnk; egyikre azért megy az ember, hogy lásson, és láttassék, a másikkra azért, hogy ne lásson, s őt se lássa senki. Azon hölgyek, kik a magány iránt vi-

seltetnek bajlammal, szívesen keresik fel a boulogne-i erdő félre eső rejtett ösvényeit, hol aztán kölesnőnszön segítik egymást — eltévelyedni.

Montesquieu e könyvből merítette a „Persa levelek” megírásának nem csak eszméjét, de nagy részt még a bennök foglalt eszméket is.

Dufresny beírte egy gyors és rövid utazással; Montesquieu a mély elmékedés lassúságával haladott, a költő által feltételezett kellemes uton.

Dufresny rózsáit ápolgatva, egyre dalolt, s rögrözüzte a zenét és szöveget egyaránt; de valódi hanyag költők módjára, kik gyűlölik a könyveket és rendszeres munkát, nem gyűjté össze sem zene műveit, sem a dal szövegét, azt mondván: „egyik hullám elsöpri a másikat.”

Számos dalai közül csak egy pár, esetleg felfogott visszhang jutott el hozzánk:

Napról-napra.

Phillisz kapzsibb, mint szerelmes, Bázartáshoz h'jába jól ért. Szilvanderhez engedelmes — S harmincz bárányt kéri egy csókért.

*) Montesquieu ben a mély elmékedés szelleme lakott. Már harmincz éves volt, midőn mint gazdag, előkelő, s a szép nemnél közkedvességben álló férfi, merészkedett világ első bocsánati első művét. „Persa levelek” teljes diadal, a szerző előtt azonnal megnyitotta az Akadémia kaput épp akkor, midőn Dufresny meghalt, „komoly és tréfás kedvtelésekkel” együtt, előleve a világot.

16n vagy Terebesen fog-e maradni. Az első azt jelentené, hogy a harcokat a katonai pártal egyenesen folytatni akarja; az utóbbi rosz jel volna, mert ez esetben Andrássy gr. már kimondotta utolsó szavát. Akárhogy áll a dolog, a helyzet végtelenségig feszült. E levélhez a Nat. Ztg. a következő elmélkedést fűzi: „Ugy látszik, nemcsak a kelet, hanem Ausztria-Magyarország belügyeire nézve is megtörtént az eldöntés. Andrássy bukása többen, mint osztrák esemény, világeseemény az. A keleti kérdés Andrássy grófban a rohamosabb fejlődés elleni főtámaszt veszti el; ezzel tövistelenből jut a kérdés a hármas szövetség kezébe, a mely Európa érdeke szerint fog vele bántani s fogja azt talán megoldani. Ausztria egy oly magyar államférfiut veszít el, a kinek ügyessége és mérséklete jobberedményt érdemelt volna, kinek gondolkozási és cselekvési szabadságát azonban sokszorosan csorbitották azontekintetek, a melyek legkevésbé az ő személyében, mint inkább azon röghen gyökereztek, a mely saruhoz tapadt. Németországra azonban az osztrák-magyar államférfiut, a kímest távoznik készült, kipróbált és megbízható barát volt, kinek szava a becsületes akarat és végrehajtás kezességül szolgált.”

A helyzetről a „Hon“ ezeket írja: Andrássy gr. nem vesz részt, mint tervezve volt, a vadászatokban. Az ismeretes külpolitikai események szükségessé teszik folytonos létét a fővárosban. Itt is fog maradni még egy-két napig állandólag, az uralkodóval egyetemben. Tegnap d. u. 3-5 órákor minisztertanács tartott a király elnöklété alatt, 5 órától 6-ig ismét tovább tartott a magyar minisztertanács Tisza Kálmán elnöklété alatt. A nap leg-sürgősebb és legfontosabb eseményei lőnek megbeszélve, a megállapodások azonban a dolgok természeténél s a fenforró körülményeknél fogva nyilvánosságra nem hozhatók. Mind a mellett némi tájékoztató szolgálhat az a nyilatkozat, mit Tisza Kálmán Helld beszédre a pénzügyi bizottság mai ülésében tett.

Külföldi lapok a keleti háborúról.

A „Times“ párisi levelezője október 18-án kelt sürgönyében így nyilatkozik a helyzetéről:

Béke lesz-e vagy háború? Azt hiszem erre még azok sem tudnának határozottan felelni, kik az eseményeket vezérik. Európa azonban van s a zavart azok szítják, kiknek érdekében áll a zavart még egy kissé növelni, fenntartani. Annyi bizonyos, hogy a börtét borzasztó panique fogja el: a papírok rémítően esnek. A diplomácia is egészen fejvesztett. A porta betarjastette ismert javaslatát. Oroszország visszautasította, még pedig nyílt táviratban, vagy mint beszélük, nagy követe után, — annyira vágyott tudatni a világgal, hogy Oroszország nem akarja a békét. E pillanat óta a diplomácia megzavarodott. Valóságos Babel-tornnyá vált, hol minden diplomata más-más nyelven beszél.

Tény az, hogy a porta mindenbe bele-nyugodnék, csak a háborút kikerülhesse, de már belátja, hogy a békés megállapodás lehetetlen. Oroszország bizonyos Európa semlegesében vagy apathijában. Európa gyöngeségében fekszik Oroszország hatalma.

Napról-napra világosabb a Német- és Oroszország közti szövetség, s minden oda látszik mutatni, hogy szegény Ausztria, két rettenetes szomszédja közé ékelve, végre is meghódol akarutknak s engedelmes szövetségesül lesz. Az orosz lapok Franciaországot is hívogatják, hogy Anglia egészen izolálva maradjon, de Franciaország nem fog soha oly hatalom mellé állani, melynek első szövetségese — Németország.

Hire jár, hogy Bismarck kérdést intézett volna a francia kormányhoz: mily állást foglalna el a conflictusban? Arról is beszél a fáma, hogy Németország alkalmilag elfoglalja Hollandiát s Franciaországnak vissza adja Lotharinga elvett részét. Ezek persze csak arra valók, hogy pressiót gyakoroljanak Franciaországra.

Legbizonyosabb mind ebben az, hogy Németország formateremtő szövetségese Oroszországnak. Oroszországot még csak az tartja vissza, hogy nem elégi Ausztria semlegeségét s egyszerűen Ausztria co-operatióját kívánja. Gyorcsakoff hg. halála előtt meg akarja oldani a keleti kérdést. Az a fő vágya, hogy „orosz Bismarck“ lehessen.

A „Times“ párisi levelezője már csak abban látja a béke garanciáját, ha Anglia és Franciaország egymással tényleg szövetszest, a portát mindenben utasítják s a porta vakon engedelmeskedik. Ausztriában, Olaszországban, Németországban nem lehet bízni többé!

A „Journal des Debats“ mai első vezércikke a háborúesélyével szemben ily hangot ad a francia közvéleménynek:

„Ha a háború kitör, Franciaország nem fog szerepet játszani abban. Most rajta van a sor, hogy egészen magának éljen, hogy teljesen visszavonuljon, hogy a dolgok folyamát ne zavarja. Franciaország minden erejét megfeszítette, hogy a részt hozó mozgalmat felelőssé

ján megállítsa, — ha nem sikerült neki: lemond a szereplésről s nem fog soha fegyverrel elébe állani. Egy célja volt eddig, egy célja marad ezután is: a béke fenntartása. Ha e cél compromittálva lenne, Franciaország nem tesz mást, mint teljes semlegességben bevárja a küzdelem végét, mely tőle sokkal távolabb fog lefolyni, semhogy közvetlenül érintetné.”

A német sajtó Oroszországról, a főhivatalos lapok kivételével igen élesen nyilatkozik. A „Köln. Ztg.“ ezeket mondja: A ki ezen új aerában, midőn Oroszország halad a civilisatio élén, jogról és szerződésekről szól, annak attól kell tartania, hogy nevetségessé teszi magát.

Még erősebben nyilatkozik a „Vossische Ztg.“, mely ma vértetett cikket közöl Oroszország ellen. Az orosz lapok „szemtelen“ nyilatkozataira utalva, constátálja, hogy Európa fél Oroszországtól, a mi szegyenletes tény. Inkább Oroszországnak kellene remegnie, ha Európa bátorságot venne erőlyes „quos ego“-val fellépni a népjog megszégése ellen, mely az Al-Dunán készül.

Az idézett lap utal a gyűlöltre, melyet az oroszok a németek ellen minden alkalommal tanusítanak és ezeket mondja: „A német császár nem lehet az omladina szövetségese, Európa nem szolgálthatja ki a Dunát az oroszoknak. Ausztriát, a német „Duna örét nem szabad magára hagyni, midőn a pánszláv falca szorongatja; az orosz tábornokoknak, kikről nem tudni, hogy egy császár, vagy egy összeküvő banda-e a főnökük, nem szabad a közpéri condottieri-gazdálkodást helyreállítani, amíg Németország egy európai coalitio élére állhat, hogy a Balkán-félszigeten a viszonyok a jog és Europa érdekei szellemében szabályoztassanak.”

Angolországban és Ausztriában a nép kész volna Oroszországnak utjába vágni, ha Németországra támaszkodhatnának. E coalitio képes volna elejét venni az orosz hegemonia gyálázatának.

Végül a lap felhívja a német polgárokat, hogy tömeges feliratok útján adják meg a német nép illó választ Oroszország szemtelen kihívására.

Az Angol lapok azon eshetőséget fejtegetik, hogy Angolország meg fogja védelmezni Konstantinápolyt.

Táviratok.

Konstantinápoly, okt. 21. Az orosz ultimatum a hat heti föltétlen fegyverszüneten kívüli a reformoknak külföldi biztosok általi ellenőrzítését kívánja, melyeket keresztényen nem-török csapatok támogatnának. Bizonyos, hogy a porta az ultimatumot visszautasítja.

Konstantinápoly, okt. 21. A törökök csütörtökhöz megkezdtek az offensívát, s elfoglalták a szerbek tizenhárom megerősített posztóját, kik teljesen megverettek.

Bécs, okt. 21. Az alarhmirekkel szemben diplomatiai körökben erősítik, hogy az orosz-török háború még semmi esetre sincs eldöntve, s nem áll közel kilátásban — miután az összes európai nagy hatalmak, Németország kivételével azon buzgólnak, hogy a békét föntarthassák. Koholt a hír, mintha Oroszország a romániai vasutakkal csapat-szállítások iránt szerződésre lépett volna, és terjesztése ép úgy rémítésre van számítva, mint előbb az orosz-olasz szövetség híre. — Andrássy gróft holnapra várják.

Nándorfehérvár, okt. 21. Tegnapi Kormányánál 4 óra-hosszat tartó ütközet folyt. A szerb csapatok a Morava balpartján megmaradtak.

Bécs, okt. 21. Eichhoff, Herbst, Hoffer és 112 érdektársa által az összes ministeriumhoz intézett következő interpelláció olvastott föl: Foglalt-e állást a kormány a keleti ügyben és mely irányban? Hajlandó-e a felelősséget a követett politikáért elfogadni? Odahatott-e a kormány, hogy háború esetében is Ausztria-Magyarország részére a béke biztosítások, kiváltkép pedig idegen területek elfoglalása meggátolassék? Szándékozik-e a kormány jövőre is befolyását az irányban érvényesíteni? Az interpelláció a ministerelnöknek adott át.

Bécs, okt. 21. „P. C.“ jelenti Szentpétervárról, hogy lord Loftus Jaltába elutazott s ott fog időzni a czár visszatéréseig.

Bécs, okt. 21. „P. C.“ egy athéni levélben írja: Komunduros kabinete nemcsak a portához intézett emlékiratot a cserkeszeknek Macedonia és Thessaliába való telepítése iránt, hanem minden hatalomnak terjedelmes okmányt küldött, melyben a görög nemzet jogait s a török tartományok népeire való jogviszonyát kimutatja, s a keleti kérdésnek egyoldalu megoldását perhorreskálja, és a számos görög népgyűlésre utal, mint a nép óhajának kifejezésére, hogy jogait és igényeit bármily áldozattal is megörvja. Végre beismeri, hogy bármily görög kormány képtelen ma a nép akaratának ellentállani, s Európát felelőssé teszi minden további eshetőségért.

Bécs, október 21. Hírlik, hogy György görög király holnap reggel innen el fog utazni.

Konstantinápoly, okt. 21. Anglia magatartásáról indirekt uton ide érkezett hírek folytán a portakörökben nyomott a hangulat. — Ignatieff küszöbön levő fogadtatása előtt a divánban mindenesetre még egyszer tárgyalni fogják azt.

Konstantinápoly, okt. 20. Este. Az „Agence Havas“ jelenti: Ma a követek értekezlet tartanak Ignatieff lakásán; gyanítják, hogy együttes eljárásról lesz szó, mely egyetértésre vezetne a portával a fegyverszünet és békeföltételekre nézve. — Ignatieff kedden fogja megbízó levelét átadni.

Páris, okt. 21. Az „Agence Havas“ biztosít, hogy Anglia kijelenté, hogy miután a 6 hónapi fegyverszünetet elfogadta, nem ajánlhatja a 6 hetit, ámbár azt nem fogná ellemezni; e kérdés most a szultán és Ignatieff közt el fog intézteni.

Magyar lapok szemléje.

A „Nemzeti Hírlap“ nyilvános titoknak tartja, hogy a döntő körökben két áramlat kezd egymással. A feudál-katonai párt, a szláv generalisok, az abszolutizmus hívei, szóval a kamarilla Oroszország felé vonzódik. Az osztrák nemzet és a magyar nemzet, a monarchia mindhárom kormány a török, más szóval az európai részen áll. Minden óra meghozhatja a határozatot, melynél végzetesebb századok óta nem hozatott e monarchiában. És kéri, helyes-e, hogy a nemzet megfosztassék az alkalmától: hozzá szólhatni saját sorsának eldöntéséhez? Az osztrák birodalmi tanács és napokban ült össze. Ausztria népe tehát kifejezést adhat óhajának. Kell, hogy ezt Magyarország is megtehesse. Felkéri azért a kormányt, hogy hívja össze az országgyűlést. Ezt a követelést nem kell indokolni, hanem teljesíteni.

Az „Ellenőr“ a keleti confagratióba belevonható hatalmak fegyveres erejét ismerteti. Oroszország, Németország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Törökország s monarchiánk összes hadi létszámával 5.600.000 főnyi szárazföldi haderőt képvisel; s bir összesen 776 hadihajót 6074 ágyuval. Valóságos harcra vihető haderőként felmarad 3 mil. 360.000 főnyi szárazföldi sereg; 470 hadihajó, 3650 ágyuval. A mindentűl alkalmasított levonások után 1.800.000-en, 358 háromezer százhusz ágyus tengeri hajóval tennünk: 1 mil. 875.000 ember, 82, ötszáz ágyus hajó ellenében. Ennyien vereksznünk majd, ha mind együtt leszünk.

A „P. Napló“ úgy találja, hogy az alaphang, mely az osztrák klubok nyilatkozataiban uralgott, orosz ellenes volt, s ez megfelel a magyarországi közvéleménynek. Ha van a két állam érzülete között különbség, úgy ez abból áll, hogy Magyarországon a passzívitas politikája csak nagyon csekély pártíthre tehetne szert. Minket a keleti válság közvetlenül érint; Ausztriát csak másod sorban. Az osztrák németiség nemzeti sorsa nem lehet kétséges, bármiké forduljanak az események; Magyarországnak szíve ellen fordul a válság éle, nemzeti érdekeink állanak a kockán. Midőn a moszkovitizmus támadásától sarkaitban rendül meg a kelet világa, Magyarországnak nem nézhet tétlen kézzel, hogy az összerokádó romok mint zuhannak saját állami épületére. Oroszország ténylegesen keleten: a legnagyobb mérvű veszélyt jelenti a monarchiára, s ha ezt visszautasítjuk, a monarchiát védjük és saját érdekünkét szállunk a sikra.

A francia munkások és munkások országos congressusa.

Páris, oct. 19-án

(Folytatás.)

A nevelés és oktatásügy magától érthetőleg igen fontos tényezőt képez a munkás osztály helyzetére nézve is. Olyan kifejezett ipar, mint a milyen a francia, értelmes, ügyes s kiképzett munkásokat is föltételez. Franciaország e célra régtől fogva igen sokat tett, de nem felelt még meg mindannak, mit e tekintetben kívánni lehet. Hogy határozottabban fejezzem ki magamat, erre vonatkozó intézkedései, létesítései részlegesen s nem rendszeresen, általánosak, vagyis míg itt a kellőnél is többet tett, addig amott mindent elhanyagolt. A kitűnően szervezett iparskolák s egyéb szakintézetek kívánni valót sem hagynak hátra, az általuk elért eredmény fényesebb nem lehet, mert az itt kiképzett iparosok vagy műparosok biztosítják a francia ipar előnyét a világpiacra. Míg azonban gondoskodva van arról, hogy jeles s tökéletesen kiképzett iparosok kerüljenek elő folyton, addig vajmi kevés gond van fordítva azokra, kik nincsenek azon helyzetben, hogy maguknak ily specialis kiképzést szerezzenek meg s kik nem is aspirálnak arra, hogy talán valamikor kiváló önállóságra vagy a gyárakban jelentékenyebb alkalmazásra szert tegyenek s kik a nagyobb iparosoknál az alsóbb segéd-személyzetet képezik vagy az ugynevezett falusi ipart űzők lesznek. Meltatlanságot követnénk el, ha ez osztály fölött páczt törnénk, mint ezt a németek teszik, kiknek

„Handwerksburschen“-jai tagadhatatlanul több „Bildunggal“ bírnak, mi a kötelezett népoktatásban s a tanonci viszonyt szabályozó szigorú s jakszerű intézkedésekben magyarázatát leli; sőt ha tekintetbe vesszük, mily kevés gond van fordítva olyan tényezőkre, mint a milyennek az elemi oktatás, a házi nevelés, a tanonci viszony szabályozása stb., csodálkozunk lehet, hogy sok tekintetben mégis mennyire sikerül egyeseknek maguknak általános ismereteket, különösen pedig kitűnő szakügyességet szerezni, persze segítségére jön itt a francziának a vele született természeti képesség, mely lehetővé teszi neki később azt utánpótlóni, a mit hiányos nevelés és tanítás miatt elmulasztott. E rendtelenségnek eredménye a maga nemében ugyanaz, mintha valamely országban az egyetemekre, akademiákra kiváló figyelmet fordítanának s mellette az elemi oktatást egészen elhanyagolnák. Ez országának lennének tudósai, kik maguknak, hazájuknak hirt, fényt szereznének, de a nép zöme tudatlan s műveletlen maradna. Egyébiránt, e hasonlatból nem kell szigorun arra következtetni, — mikép azt már fentebb is mondtam, — mintha az alsóbb rendű iparosok s munkások a műveltség nagyon alanti fokán állanának itten s csak az iparviszonyokra vonatkozó állami létesítések rendszertelenségére akartam vele utalni.

Mintthogy a congressus programjába e tárgy is föl volt véve, gondolható, hogy hozzá-szóltak ehhez is; az egyes szónokok itt részletesen föltárták az elemi oktatásnak többnyire hiányos voltát, a rossz házi nevelést, melyben kedvezőtlen társadalmi viszonyai folytán a szegényebb munkásosztály gyermekei részvesznek, különösen pedig a tanonci viszony okzerű szabályozásának elmulasztását. Előadták, hogy a fiuk a tanulási négy-öt év alatt közönségesen házi szolgálatokra alkalmaztatnak s hogy alig tanulhatnak valamit a mesterségből.

Egyszóval a létező hiányokról e téren az előadások után egy kimerítő képet nyertünk. Az egyes előadók természetesen hozzácsatolták az előterjesztésekhez egyúti javaslatokat, melyek a hiányok megszüntetésére, reformok létesítésére vonatkoznak; de mint már alkalmam volt ezt általában kimondani, úgy most is csak ismételhetem, miszerint ezek kevés gyakorlati értékkel bírnak. A közoktatást illetőleg né-melyek kívánják ennek szigorú elválasztását az egyházi személyektől. Csak az, ki a francia iskolai viszonyokat közelebbről ismeri, foghatja föl e kívánság abszurditását. A francia népoktatás nagyrészt tényleg egyházi személyek kezében van; ha fölök el akarnák ezt venni, a falusi lakók legnagyobb része minden oktatás nélkül maradna. Ha az állam közoktatásügyi budgetjét a lehető legmagasabbra akarná emelni, akkor sem volna képes egyszerre Franciaország összes 35 ezer községét időszerű iskolákkal ellátni s a tanítást minden helyen szakemberekre bízni; apró községekben a tanítás vezetésére megállapított állami javadalom oly csekély, hogy ez magában véve egy diogenesi existencia biztosítására sem volna elég-séges, minthogy pedig ilyenre pályázók semmi esetre sem találkoznak, mi sem természetesebb, minthogy az illető lelkeszt, barátot vagy más egyházi személyt bízzák meg. Ezzel hivatalosportosítással az állam magán is segít, mert gondoskodott az illető falucskák gyermekeinek oktatásáról s némileg az illető papon is segít, ki amugy is szűk beneficiumok élvezetében lévén, a tanításra való foglalkozás után jár, habár magában véve igen csekély javadalmazással anyagi helyzetét mégis türethetőbbé teheti.

Ily körülmények között, ha józan észről kérünk tanácsot, gondolnunk sem lehet arra, hogy az egyházi személyek kezéből kivesszük az oktatást. Hasonlattal élve, a mondottak után ez annyi volna, mintha egy gazda elkeseredésben a fölött, hogy kevés gabonája termett, felgyújtaná a kazalt, azzal az okoskodással: „Ha már nincs annyi, mennyit várhattam volna, akkor ez se legyen!”

Nemcsak, hogy kezökből nem kell az oktatást kivenni, hanem azokon a helyeken, hol másképp nem lehet gondoskodni a tanításról, jó lesz őket e célra felhasználni, őket erre kényszeríteni. A ki Franciaországot bejárta s érdeklődött a művelődési viszonyok iránt, az igen jól tudhatja, hogy még igen sok elszórt falucska van, a hol a gyermekek semmi oktatásban nem részesülnek, csak azt nem akarjuk oktatásnak nevezni, miszerint a gyermekek a falucskából 2—3 mértföldre fekvő iskolákba egy évben talán 10—20-szor bekukkantanak. Pedig az utazó láthatja, hogy ezek tucatszámra fekszenek sokszor egy klastrom, vagy másféle conventek körül, melyekben sok ingyenlő ásitózik s kik más hasznos foglalkozás hiányában elláthatnák a tanítói teendőket.

A közoktatás általánosítására ez hatalmas rugót képezne s azonkívül jogosan el lehet várni az államtól, hogy ez a maga részéről is többet áldozzon e célra; Waddington, ki most e ressort élén áll, igyekszik e várakozásoknak megfelelni, csak a kamarák is támogassák őt dicseretes kezdeményezéseiben.

A közoktatás általánosítására szükséges volna továbbá a kötelező tanítás behozatala, mint ezt Németországba Magyarországnak s több államban tették. E megakadályozná többi közt azt a visszaélést, melyet némely szülők olyan helyeken is, hol iskolák léteznek, elkövetnek, t. i., hogy gyermekeiket idő előtt kivonják az iskolából s keresetre kényszerítik, mi legtöbbször ezeknek illi s testi eltörlpölését vonja maga után.

A közoktatás töltetesbítésére pedig érdekében s kötelességbe állama a kormánynak, az elemi oktatás mód, rendszeresíteni, ezt megállapítani s a résziesen körülírt rendszerhez való alkalmazkodás a tanítókra reerőszkolni, legyenek ezek egházi személyek, vagy pedig állami tanfőriak.

Ezek volnának a szűkösebbé teendő az általános közoktatás melésére. A mi pedig a munkás osztály egyél kiképzését, különösen pedig a tanonci vizsor rendezését illeti: itt nem ártana azon célszerűeknek bizonyult intézkedéseket behozni, melyek kiállották már a próbát más államokban ha ezt az országot mindjárt Poroszországnak, vagy hivatalos nevén Németországnak hívják.

Franciaországban itt felsorolt viszonyok rendezése célszerű intézkedések s alkalmaz törvények által a gégetőbb kérdések egykét képezi.

A munkások országos congressusa megtette a kormányhoz az előterjesztést s kívánatos lenne, ha ez nem volna pusztában elhangzó szó.

Br. d' A. S.

(Végkór.)

BELTÖLD.

Kézdí-Vásárely, okt. 18. 1876.

(Az „Erzsébet-árvaház“ gyűlése. A közművelődési egylet egyik szakotályának előadása.)

Folyó hó 15-én tartották a háromszéki „Erzsébet“ árvaleány-nelöl intézet igazgatósága és részvényes tagjai az évi rendes közgyűlést. Bárd Szentkereszt Stephanie ó nagysága emelkedett szellemű szöszódel nyitotta meg a közgyűlést s buzdította a szép számmal összesereglett nő és férfiakokat az intézet iránti további áldozatkészre és részvételre.

Az intézet most 3 öszön alakítottát át tanintezetté, 24 árva lny van felvéve, kiket 4 tanító vezet a törvényben megszabott tantárgyakban.

Az intézet alapvagyonra meghaladja a 23.000 forintot, pedigok részvértelenség és hi-degséggel kell küzdeni. Ugyanis igen számo-san vannak ma is a idéken, kik irtak alá alapítványt vagy adományt s minden után járás dacára bé nem fizették alapítványukat, sőt a kamatfizetést is megtagadták, noha az illető igazgatóság többör és ildomos alakban hirta felja kötelezettség teljesítésére; s nemcsak hogy nem teljesítették de sokan vannak olyanok, kik a többszöri hívásra még csak nem is feleltek, már pedig, mivel világban az általánosán kötelező szály, hogy ha valakinek irunk bármí ügyben, miveltség rovása nélkül a választ meg ne tagadhajta. E goromba eljárás hosszasan ált tanácskozás tárgya a közgyűlésnek, a megápodás az lett, hogy a közgyűlés nevében meg egyszer határozott komolysággal szólíttassák fel a kötelezettség teljesítésére. Hiszem, hogy lesz eredménye, mint arra a miveltség kötelezi minden egyes ilyen aláírtot, hogy vaj teljesítse kötelességét, vagy ha szegény fizetés-képtelen, kérje a közgyűlésnél a fizets alólí felmentetését.

Ha ezen közgyűltsi felhívásnak sem lenne kívánt eredménye s ezen vonakodók névsorát megkaphatom, ne fogok vonakodni e diszes névsort e becesapok hasábjain felmutatni, hogy láthassa olvasó-közönség, minő rétegekben a társadalmi életnek s mily számmal vannak olyanok, kik nem átalják saját aláírásukat megtagad, vagy azt benem váltani, kik saját ígéretök s szavukból játékot üznek, hogy a közvértény méltán sújtassa őket hanyag és bűnő eljárásuk miatt.

A k-vásárhelyi közművelődési egylet szini szakosztálya és zle szakosztálya legközelebből előadást tartat e intézet javára. Előadta: „Falura kell menni“ csinos darabot, kitűnő eredménnyel, mert a tiszta bevétel 122 frt volt. A mostani zük pénzvízonyok közt fényes eredmény.

E társulat máredig is igen sok szép eredményt mutatott l. Vajha lankadatlan haladna tovább a nemé tettek szép pályáján.

Legközelebből „Falu rosza“ van kitűzve a helybeli olvő-egylet javára. Előre is felhívjuk a közönség igyelmét; mind a cél, mind a kinalkozó mlvezet, méltán megvárhatná, hogy a közöng minél nagyobb számmal venné pártfogását a közművelődésnek e szent céljait.

Sietek az rászó közönséggel tudatni, hogy végre vahára nálunk is megalakult az önkéntes izoltó-egylet; jól esik látnunk a diszes öltönyt, vajha rövid időn láthatnók a szebbnél sbb gyakorlatokat is. Vajha a hideg közöng teg ne bénítná e jóvával társulatot, hogy mikenkpen felszerelve küld

hetne a pártú oly gyakori káros pusztító elem ellen.

A tüdő-egylet, pénztára gyarapítására, illetőleg a felerelés eszközölésére Katalin-bált szándékszik, mi felhívjuk a város és vidék szépművésztársaságait, hogy a városi és vidéki szépművésztársaságok minél nagyobb számmal részesüljenek. Az eredményt annak idejében sietni fog a t. szerkesztő ur engedelméből közzétenni.

Tanügy.

Az új Hunyad megyei köznevelési intézményei.

1.

Az új Hunyad megye jókora egy terület; a középkorban bátran elég nagy lett volna külön álló királyságnak is; az erdélyi részről több törvényhatósághoz mérve valóságos szörnyeteg. Területe nagysága csak nem másfél száz mérföld lakosai száma harmadfél század ezer; közege pedig több van ötödélháznál.

Az ötödélháznál körül 4. u. m. Déva, Szászváros, V. Hayad és Hátszeg rendezett tanácsú városok. A többi elölkebb Brád mezőváros is. Ezek után sorakoznak a nagy ipartelep: Petrozseny, Piski, Nagy-Ágoston a volt záradéki részekben any, Vajda-Hunyad körül vasbányászat foly Kátánban vaskohó működik.

Gyógyfürdőkben sem szenved hiányt Hunyadországi: Algyógy, Vácza, Kalán, a budaihoz hasonló meg vízzel bírnak; a Dévához közel fekvő Bohu vize pedig kellemes itali hideg vavas, testező.

Ha ezek a városok nagyobbak, az ipartelepek élkebb forgalmuk, a gyógyfürdők jobban berendezettek s így látogatottabbak volnának, máj magokban is nagyban szolgálnak a miveltetés. Másfelől meg ezek fejlődése is lényegesen függ a vidék miveltetésétől.

Itt abban a köznevelődési közvetlenül szolgáló intézményekről: a tanintézetekről, kaszínokról, ós- és társalgó, valamint művészeti egyesületekről kívánok szólni:

Közpiskolája Hunyad megyének három van: v. ref. gimnázium 6 osztályos, Szászváros, 4 osztályos gör. keleti román gimnázium Brón, és állami reáliskola Déván.

Ez a utóbbi is csak 4 osztályos volt mostanig; az len azonban, sok küzködés és habozás után ötödik osztály is megnyitattán, most már emelhetni, hogy teljes közpiskolává ki lesz nevelve.

Ezenhárom tanintézet közt eddigelő két közös volt: egyik, hogy valamennyi csonka; a más, hogy igen gyengén volt látogatva valamelyi.

A dái reáliskola 4 osztályában ezeltől esztendőktől 50—60 növendék volt. Az idén létszáma vatanul megnövekedett, 110-nél magasabbra nekivén. A szászvárosi ev. reform. gimnázium 6 osztályának tavaly csak 87 hallgatója volt A brádi gör. keleti gimnázium 4 osztályában folyó évi október első felében még csak 30 növendék volt feladva.

Talá kereshetnek abban némi magyarázást, hogy a létszám éppen azért csekély, mivelhogy onkák az intézetek; voltaképpen azonban egy l a dolog, hogy ezen vidékek gazdasági és kinevelődési nagy elmaradottsága mellett a lakosoknak csak igen csekély része igényelte a közpiskolai nevelést.

A vái reáliskola — saját jó híren kívül — anak köszönheti főképe a gyors megszaporodást, hogy 2, 3, 4 év óta egy sereg jóra való iskola kezdett működni a megyében. A ng a meglevő népiskolák nem voltak képesek épiskolákra előkészíteni tanítványokat; s amíg az iskola-köteleseknek csak 10 percentj látogatta a népiskolákat is: addig a legjobb Inevű közpiskolának sem volt honnan megadni tanulókat.

(Vége köv.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nemzeti színház „Nagyralátó”. Eredeti népszimű dalokkal három felvonásban. Irta és zenéje szerette Bényei István. Először előadott kolozsvári színpadon 1876. október 22-én.

Bony meddő napokat élünk. Ime az 1000 fínkos díjra pályázott 58 műből a harmadik sörlet, melyet a bíráló-bizottság tekintélyes vehetnek nyilvánított. Pedig hát még figyelene sem mltó s annál kevésbbé érdemelte meg a betanulást és előadást. Valóban bámulás némi embernek az együgyűsége. Vagy carlitanizmus. Mert egyebnek nem lehet nevezni azt a méréséget, melylyel Bényei maz ő primitív „Nagyralátó”-jával pályázni m állította. Ezzel csak az a vakmerőség térkőzhetik, mely restelli nyitlan csegni s égias odabiggyeszteni, hogy; „Eredeti népszimű; irta Bényei István.”

„Nagyralátó” a szó legvalódióbb értelmében plagium; s még hozzá a lehető legközségesebb, legügyetlenebb plagium. Az egész műben nincs egy alak, az alakok banegy vonás, nincs egy jelenet, a mesében nincs egy momentum, mely a legkisebbben is árulná

rökötn a plagiumot, még pedig 1/4 részben a „Falu rosza”-ból, 1/4 részben a „Csikós”-ból s más régebbi népsziműművekből.

Az egész első felvonás szóról szóra a „Falu rosza”: Feledi uram mint Csörtő, Bátki Terci és Boriska egy szemelyben mint Ilon, Gündör Sándor, mint Máté Marozsi, Gonosz Pista mint Lednek Jóska, Finom Kócsi mint Piros Böske; ott van a lakodalmas nép, ott van a lakodolom meggátálása a nagyralátója által visszautasított, de a lánya által szeretett fálsh Gündör Sándor által stb. stb.]

Hanem persze mindez megfosztva az eredetiség zamattól, kivetkötve Tóth Ede leirhatatlan szépségű költszetének igazságából, elferdítve, bemocskolva. Az egész úgy veszi ki magát, mint egy kisvárosi szobafestő mázolata Raphael madonnája mellett.

A második felvonás, a harmadikkal egyetemben, folytatja a boszontó plagiumot: Ilon elbujdosása az átkozódó Csörtő haragja elől, együgyű és szellemtelen majmolása Feledi Boriska elbujdosásának. A gyilkolást azonban már a „Csikós”-ból csente Bényei ur, annyira híven, hogy az ő Lednek Jóska is az elkese-redett szerelmesre számít a gonoszított végrehajtásában, épen mint Asztul a csikós bojtár-ra; de mint a „Csikós”-ban: úgy itt is felsül a gyilkos és önmagának kell, nem ugyan eldobott fejszével, hanem eldobott puskával a gyilkos merényletet végrehajtania.

És így tovább. A harmadik felvonás összes jelenetei nem egyebek „Viola” szolgai utánzásánál, melyből még Peti cigányt is átvette szerző, annak jóízű eredetisége és élethűsége nélkül.

Egy szóval: az egész mű olyan nyomorult utánzás, a milyen még aligha volt színpadon. S legalább azt tette volna meg szerző, hogy ha plazál is: tegye azt szellemesen, ügyesen. Így legalább volna annyi jogzime az elnézésre, mint a spártaiaknál az ügyes tolvajnak. De nem, Bényei urnak még ennnyire sincs tehetsége.

Aztán azok a dalok és ének-karok! Szerzőnek még annyi fogalma sincs arról, hogy mi jelentősége és helye van a dalnak a népsziműműben, mint a hajduknak a harangtűséről: hatavakra, ha kell, ha nem, előrántja egyik, vagy másik alakot, s minden indoklás, minden helyzetserzés nélkül elfujat velök egy-egy dalt; vagy pedig, minden ápropos nélkül, szszeteler egy csomó „népet” s kész a kar! Még a meglőtt Csörtő közé is összegyűjt egy csomó népet s megdallaltatja őket, még pedig a legfrissebből!

Hát még a népiesség, a népies nyelvezet! Erről meg épen nem hallott Bényei még harangozni sem. A mennyiben pedig hallott: az nála pörüssésséggel s közönséességgel egyjelenséggé, a mi még a legkevésbbé finnyás jó ízlést is sérti. Sőt még itt, a nyelvezetben sem átal plazálalni; p. o. a „Falu rosza”-ból a baktet, mikor azt (a II. felvonás végén) a szőlő-lópáson rajta érik s így szól magában: „Na, édes eszem, most tégy ki magadért!” Ezt Bényei így rontja el: „Na, édes eszem, most kösd fel a gyatyádát!”

Nó, már kérem, a ki az eszével felkötöti a gyatyáját: az menjen kapálni, de ne írjon népsziműművet!

Valóban, ha K. Papp Miklós sületlen színházi recenzióinak kofa-stylusában tudnók magunkat kifejezni: azt mondanók, hogy valóságos botrány ilyen művel közönség elé lépni. Így azonban csak azt a jó tanácsot adjuk az igazgatóságnak, hogy valóságos kidobott pénz, a mivel e művet honorálta; s hogy egyaránt kár, valamely, bárki által is előadásra ajánlott művet elfogadni s betanulásával színészeiket hiába kizozni csak azért, mert az a darab „népsziműmű” és „új.”

Nem ismerjük ugyan a művezető ur baktiskörét; de úgy hiszük, ilyen esetben az ő szakértő véleménye elejét vehetné hasonló czéltalan kísérletnek, melyből sem a pénztárnak, sem színészetünknek, sem irodalmunknak, sem a közönségnek nincs haszna, hanem csak kára.

A mi az előadást illeti: az csaknem azon a színvonalon állott, a melyen a darab, a mit különben az előadókól egy cseppet sem vehetünk rossz neven, mikor tudják, hogy épen csak egy előadásért fáradoznak.

Még Balogh asszony (Ilon) és Vidor ur (Máté Marozsi) dalai értek legtöbbet. Szentgyörgyi ur a világra Feledi uram volt szóról szóra, Kassai, ur pedig a „Falu rosza” baktetere. némi kis jósói árnyalattal. Leggyengébben találta el még Ditrói ur Samu cigányt; kiejtése inkább emlékeztetett egy tót- mintsem magyar-cigányra; hanghordozása és gesticulátója pedig annyira felszegett és annyira elütök az ábrázolt alakhoz szükséges vonásoktól, hogy kár is lesz többé ilyen szerepre vállalkoznia, mert ilyen alakokra, úgy látszik, absolute nincs képessége.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestén, oct. 23. 10. 6. 40 p. Érkezett oct. 26. 11. 6. 10 p.

A törökök a Morava völgyében 16. 000 seregnyi erővel vonultak ki a szerbek 16. 000 seregnyi erővel szembe.

18tt. Djunisznál 13 redontot bevettek, sok zsákmányra tettek szert; négy ágyú esett kezükbe s Pankováczi; előrenyomultak. A csatában egy orosz ezredes és sok orosz tiszt esett.

Ugyancsak a törökök Alexinaczt erosen bombázták: háromszáz gránát esett a városba. Csernajeft alig volt képes megmenteni esapatát.

Szerbia minden fegyverszüneti ajánlatot kereken visszautasított. (Kétségtelenül a muszka sugalmára. Szerk.)

Hirlik, hogy a porta Romániának minden követelésébe beleegyezett s a terület-javítást, az önálló ügynökséget, a románok törökországi állására vonatkozó kívánságait megadta.

Lividiában azonban Romániának önálló királyságot ígért a muszka czár.

A román sereg „ordre de bataille”-ja már kiadott. Károly király lesz a hadsereg fővezére.

Az orosz tábornok szintén szerveztetett: a fővezéré Itt Mihály nagy herceg nevezetett ki.

Tisza Kálmán miniszterelnök a budapesti egyetem ifjúságának küldöttségét fogadván, a helybeli török consulnak adandó fáklyásmenet tárgyában, kérte az ifjúságot, hogy a demonstrációt halasztssa el, az ifjúság azonban ennek dacára elhatározta a tüntetés megtartását.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. okt. 23.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a dévai állami tanítóképző igazgatótanácsába Bodola János nugalmozott törvényszéki elnököt és Lázár György megyei ügyészt póttagokul nevezte ki.

— Herceg Radziwill Lajos Sándor — kinek ősei közül többen a lengyel királyi trónon ültek, — matartotta esküvőjét, az ev. ref. egyház szertartása szerint, Szacsavay Anna ó nagyságával, léczfalvi Szacsavay Zsigmond nyug. főkörmányszéki tanácsos és neje Kis-harsányi Harsányi Borbála urasszony leányával. Az esketési szertartást m. d. e. t. Szász Gerő ur végezte, s annak után a boldog hercegi pár azonnal elutazott Párisba, a völégény nagybátyjához, ki nem más, mint a párisi orosz nagykövet. Áldás és boldogság kísérje az új pár szép frigyet!

— Simon Elek r. kath. főgondnokságára a püspöki megerősítés a helybeli r. kath. egyházmegye tegnapi gyűlésén olvastott fel; ez alkalommal azonban Simon Elek kijelentette, hogy állását csak hatáskörének az eddiginél határozottabb körülírása után foglalhatja el. Többen hangsúlyozták erre, hogy a szabályok e tekintetben eléggé kimerítők, hanem igenis összeférhetlennek tartják a főgondnoksággal az „Erzsébetház” gondnokságát, melyet szintén a polgármester ur visel; mire Simon E. azonban nem akart tudni ez incompatibilitásról s ragaszkodott előbbi kijelentéséhez. A gyűlés azonban egyhangulag megtagadta a leendő főgondnok követelését s ezzel lemondását is elfogadta, mielőtt ez állását a polgármester elfogadhatta volna.

— Rosenthal Henrik hegedű-virtuoz általunk már jelzett hangversenyét, f. hó 25-én, szerdán, a színházban tartja meg. A hangversenyő Vizi Irma kisasszonnyal (zongora) és Dobokay Kálmán urral (violoncello) és triót fog előadni Dangelstól; továbbá két szólt fog játszani: Spohr XII. concertjét és egy ábrándot. Ezek mellett a „Fokrol-fokra” című énekes vigjáték is színe kerül ezuttal Krescsny S. asszonnyal. Ajánljuk az érdekes előadást a közönség figyelmébe.

— 10 frt egy házért és 2 hold szántóföldért. A kolozsvári kir. törvényszék teleknyvi osztályánál a napokban egy szegény k-monostori embertől, valami adósságrért, egy házat, telket és 2 hold szántóföldet licitáltak el 10 mond tíz oszt. ért. forintón.

— Brassó város országgyűlési képviselő-jelöltjéről a hirhét megyei programmalapján alakult Actions-Comité (választási bizottság) — mint a „Kronstädter Zing.” nagy meglepéddel jelenti — a hirhét Korodi Lajos gimnázialis tanárt szemelte ki s őt fogja egyhangulag ajánlani a brassói választóknak. A tisztelt tanár ur, kit a brassói ó-szakosok a derék Wächter helyébe akarnak a tehetetlen szász bureaucrata- és papi-párt előharcosaként a parlamentbe felküldeni, arról nevezetes, hogy született székely létére megtagadta magyarságát.

— Meghívás a kuküllőmegyei négyelet közgyűlésére. A kütizött szép és nemes czél, melynek kivitelére a megyei nők egy egylet alakításának szükségét belátták — t. i. megteremtteni azon eszközöket, melyek által a szegényebb sorsú leányövéndékek is, hivatásuknak megfelelő oktatásban és nevelésben részesíthetessenek itt helytt — visszhangra talált nemesak közvetlen érdekelte megynék határai közt, de elismerésben részesült az ország egyéb részeiben is s kibocsátott aláírási iveauk n évszólán a nemesekb eszméért áldozni tudók meggyőződésének nyilatkozata.

— A leg több adót fizető polgárok névsorát csütörtökön osztották ki a fővárosi közgyűlésen. A legnagyobb adósszeget — 57,000 frt — Kaselik Ferencz fizeti.

— Furfangos gyilkosságot vitt végbe a napokban Bécsben Francesco Henrik

szabályaink, melyek egy erkölcsi testület kötelezésébe fűzik a résztvevő kívánsókat, szintén megnyervén a kormány jóváhagyását, a kezdet nehézségeit leküzdöttnek s megnyílnak találhatjuk a tért, melyen a négyeletfeladata megoldásán akadálytalanul munkálhat. És hogy ezt megkezdhesse, szükséges hogy: a) az alapszabályok értelmében az egylet új szervezését végrehajtsa; b) tudomást vegyen az ideiglenes igazgatóság eddigi működéséről, és részletes ismeretet nyerjen az egylet vagyoni állásáról. Az e végből megtartandó közgyűlés határidejét f. é. okt. 29. napja délutáni 3 órára tűzöm ki, a tanácskozás helyéül pedig saját házamat mindőn kijelölöm, nem tehetem, hogy ki ne fejezzem, miszerint a magunk elő tűzött czélnak együttes és kitartó közreműködésünkkel adhatunk életet és hogy sorainkól Küküllőmegyének egy nemesebben érző hölgye sem maradhat távol! D.-Szt.-Márton, 1876. októberében. Gr. Bély Ferencz, ideig. elnök.

— Furcsa temetés történt. Egy odaváló román földész R. Todor az augusztusi nagy vásárkor Besztzerceztől haza jövet a besenyői fogadóban egy öreg ott mulató szászszal jött szerkesztésbe s azt magával hozta. Azóta ott napszámokodott és csépett részébe. Onnan egy héttel előbb M. Juhonhoz ment csépelni és csépett folytatást 10-kén, 11-kén a házi gazda heti vásárra ment korán reggel nejevel együtt. A szász-t nem látták, de azt hitték hogy alzik a jászolban, szokott helyén. Azonban a miut este haza érkezték s a gazda lovát a pajtába bevitte, a szász-t ismét ajászolban találta. Költötte, de nem ébredt, meg volt halva. A házigazda a biróhoz ment, hogy a télen megölt cseléd 12 frt temetési költségét senki sem fordította vissza. A gazda a szolgabíróhoz ment 12-én panaszra s onnan megjött a rendelet, hogy az ismeretlen idegent községi költségén az árokalyi evangélikus pappal temettesse el a biró. Így aztán 13-án reggel meglelt csináltatva a koporsó, s a halottat belé tették a jászolból, de ott hagyták a pajtában és 2 cigány délután 3 órára megástá a sírgödört. Az evang. és reform. hitfelekezetek közfennálló preternális viszonyból kifolyólag a ref. pap önként vállalkozott a temetésnél a díjnéküli szolgálatra, azon kikötéssel, hogy harangozzanak a görög keletiek harangjával, a reform. egyház harangjából 1848/9-ben ágyú öntetvén. Azonban a temetés harangszó nélkül történt meg. A holttestet vitte a biró szekere a pap-kántor után, keserves volt a községi birája és kísérő a sírásók s az elhalt Kentekére hozott gazda. Hová való volt, hogy hitták: még gyanítani sem lehet, ki tudja mi bün terhelte nyomasztó lelkét. Most már kiszenderült.

— Tűzvész. A múlt héten Besztzercezn álló délben gyult meg egy ház a budaki utcában a külvárosban, és 6 telek épületei lettek a lángok martalékává. Gyermekek gyujtották fel a házat, játék közben, gyufával.

— Ismét tűz. F. hó 14-kén Kerlésen egy lakatlan béres házat gyujtottak meg gonosz kezek. Szerencsére nem volt szél, mert különben a szomszédban lévő udvari csűrös kert, takarmány csűröstől együtt porrá égett volna.

— Tanügy, porond és halál. A baróthi állami felső népiskola 3-ik osztályának növendékeit a tanítók fővény-hordásra rendelték ki. Munka közben a fővény-gödör fala leomlott s egyik növendék: Kalubér Jánost maga alá temette, minek következtében a szegény tanuló meghalt. Ez esetet a megszorodott atya: Kalubér József beszéli el a „Nemeré”-ben.

— Elégett a kender. Okt. 17-én a besztzercezi heti vásáron egy kötelegyártó több kalangya kender vásárolt össze s berakta a piaczon az árut tartalmazó asztal alá. Időközben szivarját gyujtvá meg, a gyufáról egy szikra a kender közé pattant s azt lángba borítván, menthetetlenül elégett mind a kender. De míg a káros töprenkedett kára felett s izadott vért bántatában, a néző tömeg hahotázott örömben.

— Három nyelv egy törvényszéknél. Besztzercezn közelebből egy végtagyaláson három ulti a vádlottak padján. Az egyiket Hoffrád János ur magyarral, a másikat Georg Leow ur németül, és a harmadikat Karl V. Pöck ur románul védelmezte.

— A csicsói vármegyei utolsó fennálló bástya-maradványa alatt, az absolut uralom a malomkö-vágást betiltotta és most folyást vágják, s maholnap ez utolsó kőfal is aláhull. Van-e tudomása erről a Szolnok-Dobokamegyei alispán urnak?

— Tóth Ede siremléke már kész, s a jövő héten állíttatik. A sírkő igen csinos gránit-marványból készült obelisk, rajta e felirattal: „Tóth Ede, a „Falu rosza”, Kintornás család” és „Tolone” népsziművek szerzője. Született stb.”

— A legtöbb adót fizető polgárok névsorát csütörtökön osztották ki a fővárosi közgyűlésen. A legnagyobb adósszeget — 57,000 frt — Kaselik Ferencz fizeti.

— Furfangos gyilkosságot vitt végbe a napokban Bécsben Francesco Henrik

nevű olasz származású kereskedő-segéd. Bécs-Ujhelyen ugyanis feladott egy maga magának szóló pénzeslevelet; azután Bécsbe ment s mikor a levélhordó a levelet kézbesítette: meggyilkolta azt a szobájában s a pénzesleveleket, melyekben mintegy 13 ezer forint volt, elrabolván, megszökött. Azonban a bámulatos fufang daczára, melylyel a tettét végrehajtotta, már kérekerítette Francesconit a bécsi rendőrség: a franzenstettei állomáson fogták el. A szegény becsületes levélhordó neve Guga 55 éves, nős, gyermektelen régi hű posta-szolga volt.

— A magyar orvosok nesztora dr. Justh, mint Szepesmegyéből, Hunfalváról írják, a mult szombaton elhunyt, száznoloz éves korában. Hetven esztendőig szolgált mint orvos és megelőző pénteken is orvosi rendelvényt írt. Másnap halva találták ágyában, Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— A budapesti egyetemi ifjúság a napokban gyűlést tartott, melyben elhatározta, hogy a budapesti török consulaak a magyar ifjúság rokonszenvének jelölül fáklyásmenetet rendez.

— Kettős öngyilkosság. Két fiatal leány Bécsben egy fürdőben borotválva felvágta mindkét karján az ütereket; az egyik meghalt, mielőtt betörték volna, a másikat haldokolva szállították kórházba.

— Egy magán távirat szerint Garibalditól egy levél jelent meg, melyben kifejezte van a remény, hogy a jövő évben 200,000 muszka lesz Konstantinápoly birtokában.

Apró hírek.

Szilágyi Mihály polgártársunknak neje: Kobori Zsuzsanna életének 58-dikik évében é hó 20-dikán megszünt élni. — A marosvásárhelyi „Erdély” folyó év novemberől kezdve hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön fog egy fölven megjeleni. — A háromszék megyei tanítótestület oct. 26-án és 27-én tartja K.-Vásárhelyt közgyűlést. — Homok László, szinzigazgató/szintársulatlal Seps-Szt.-Györgyre érkezett s előadásait tegnapi kezdte meg. S-Szt-Györgyön csütörtökön éjjel esővel vegyesen nagy mennyiségű hó esett. Reggel a házfeleken megjelentőségű hóréteg volt látható. — Löw Lipót szegedi főrabbi siremlékének felavatása ünnepélyesen ment végbe. Emelkedett és hazafias szellemű beszédet dr. Bocher tartott.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 21-ik sz.

Kolozsvárt, kedd október 24-én 1876.

SZÉP HELENA.

Operette 3 felv. Offenbachtól.

Kezdeté 7 órakor. Vége fél 10 után.

KÖZGAZDASÁG.

Értesítés a keleti marhavész állásáról a f. é. október 16-ig beérkezett hivatalos jelentések szerint.

Magyarország és Horvát-Slavonország, különben a katonai határvidék területe veszmentes.

Az osztrák tartományokban: Bukovinában a novosieliczi, Galiciában a husiatyni és skalai vesztégtinteztetben uralg.

Budapest, 1876, october 16-án.

A földmiveltés-, ipar-és kereskedelmi m. kir. miniszteriumtól.

Erdélyi piacok árjegyzéke.

— A sz.-ujvári piac árai 1876. okt. hó 12-ről. 1 hectoliter tisztabuzza 9 frt —, kr, rozs 5 frt 60 kr, törökbuza 4 frt 20 kr, eleybuza 5 frt — kr, zab 2 frt 50 kr, árpa — frt — kr, 100 kilogram széna kötve frt — kr, kötelén 3 frt — kr, alomszalma — frt 75 kr, zsupszalma — frt — kr, egy köbméter fa kemény 4 frt — kr, lágy — frt — kr, egy kilogram marhahús 30 kr, konyhaliszt 18 kr, rizs 36 kr, egy liter gyöngykása 21 kr, borsó 15 kr, lencse — kr, paszuly — kr, köles 15 kr, pohánka — kr, egy hectoliter burgonya 1 frt 80 kr, 1 kg, savanyu káposzta — kr, só 8 kr, disznósír 1 frt 5 kr, Bors 1 frt 5 kr, hagyma 6 kr, fokhagyma 15 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oktober 21-án 5% Metaliques 62,— frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 66.25 frt. 1860 iki államkölcsön 10.825 Bankrésztvények 8.10 Hitelrésztvények 146.40 London 124.15 Ezüst 105.— Cs. kir. arany 593.— Napoleon-d'or 995.— 100 mark németértékű 61.20.

Urbéri kötvények: Magyarországi 72.25 Temesi 71.50 Erdélyi 71.25 Horvátországi 82.—.

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Hirdetmény.

A magyar kir. távirat-intézet jövő évi oszlop szükségletét, írásbeli ajánlatok alapján szándékolván beszerezni, felhívtnak mindazokat, kik az alább kimutatott oszlop szükséglet akár egy, akár több tételének szállítására vállalkozni óhajtanának, hogy kellő béléssel ellátott írásbeli ajánlataikat legkésőbb **1. évi november 10-én déli 12 óráig**, a földmívelés, ipar- és keresk. ügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatóságához (Budapest feldunator 2-dik szám, vagy valamelyik m. kir. táviratigazgatóság) nyújtsák be.

A beszállításra ajánlott oszlopok lehetnek közönségesek, vagy telítettek (impregnáltak). A közönségesek legyenek télen vágott egészséges fenyő, tűlgy, vagy átköz törzsfából készíttetek, s az alább következő kimutatásban előírt mennyiségben 6,5 méter (20 1/2 láb) és 8 méter (25 láb) hosszúságúak felső végükön hűj nélkül mérve, legalább 13 centiméter (5 hüvelyk) átmérőjűek, ugyanott ék idomra levágottak, egyenesek, legalyzottak s egész az ép faig minden hejtől megtisztítottak. (440) (2-2)

Az egy, vagy más módon megfelelően telített fenyőfa oszlopoknak ugyan olyan minőségűeknek kell lenniök, mint a közönséges oszlopokra nézve fentebb megállapítottak, azzal a különbséggel, hogy ezek hossza nem az alább következő kimutatásban előírt mennyiségben, hanem 9/10 részben lesz 6,5 méter (20 1/2 láb) és csak 1/10 részben 8 méter (25 láb).

Előre is kikötöttek, hogy a fentebbi minőségek és méreteknek meg nem felelő oszlopok semmi szín alatt át nem vétetnek. Az alább következő kimutatásban meg vannak nevezve, a lerakási helyek, hová az oszlopok beszállítandók: azon tételnek, melyeknél a lerakási helyek nincsenek határozottan megnevezve, szabadságában áll vállalkozónak, a megnevezett vasútvonal valamelyik az ajánlatban mindenesetre megnevezendő pályaudvarát választani ki.

A szállítandó oszlop mennyiség legkésőbb **1877-dik év május 1-ig** a lerakási helyekre be kell hogy szállítva legyen. Az egyes lerakási helyeken, hogy hová rakassanak le az oszlopok, ezt annak idején a szállítók megkeresésére az illető kir. táviratigazgatóság jelölni ki.

Ajánlkozók kötelesek 10% bánatpénzt készpénzben, vagy állampapírokkal, vagy biztosítékul elfogadható magy. vasúti elsőbbségi kötvényekben a budapesti országos és kerületi kir. táviratpénztárnál, vagy más kir. távirat kerületi, vagy adóhivatali pénztárnál letenni és a letéti nyugtát ajánlatukhoz csatolni. A bánatpénz azon esetben, ha az illetőre nézve a fentebb megállapított letétet nem volna könnyen lehetséges, rendes postai pénz, vagy értékpapír kiutalás alakjában a szállítási ajánlatához is hozzá csatolható.

Ajánlkozni kívánó közvagyonnal bíró községek azon előnyben részesítettek, miszerint ajánlataik elfogadtnak, még akkor is, ha azok a magánzókra nézve előírt bánatpénz helyett, egy a bánatpénz kétszereséről kiállított, az előjáróság által aláírt az illető felettes hatóságok által megerősített biztosító nyilatkozattal, melyben a biztosítékul lekötendő bírtok, vagy vagyon meg kell hogy nevezve legyen, szereltetnek fel.

Az írásbeli ajánlatban határozottan megnevezendő, melyik vonalra, vagy vonalokra és mely lerakási helyekre, minémű fából való, vagy ha telített oszlopok ajánlatnak, mi módon telített (impregnált) oszlopokat kíván ajánlkozó szállítani. Az ajánlatban az egyéni árak betűkkel — és számokkal kiirandók, valamint az is határozottan nyilvánítható, hogy ajánlkozó jelen hirdetményben foglalt feltételeket ismeri és kötelezőtől elfogadja.

Azon esetben, ha ajánlkozó csak is az ajánlatában felvett egész mennyiséget lenne hajlandó szállítani és nem egyszer-mind az abban foglalt egyes, vagy bizonyos tételeket külön is — ezt ajánlatában határozottan ki kell hogy fejezze, ellenesetben ajánlata az egyes tételek külön szállítására nézve is kötelezőnek fog tekintetni.

Az írásbeli ajánlat lepecsételt borítékba, **"Ajánlat távirat oszlopok szállítására"** felirattal látandó el, s a borítékban megnevezendő a bánatpénz minősége és értéke.

A kiutazott határidőnél későbbben beérkező, vagy a kellő bánatpénzzel, illetőleg az arról szóló nyugtával a községek részéről, a köllőleg kiállított nyilatkozattal el nem látott írásbeli ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem az alábbi kimutatásban kitüntetett egyes tételekre, hanem azoknak csak egyes helyekre szállítandó részeire vonatkoznak, nem fognak tekintetbe vétetni.

Az 1877-ik évi oszlopszükséglet a következő:

Tételszám	Vonal megnevezése	Oszlop-szükséglet		Lerakási helyek
		6-5	8-0	
		méter hossz		
1	Kőbánya—Marchegye	70	630	Budapest 30/330, Tornocz 40/300.
2	Budapest—Kun-Szt.-Miklós	200	—	Soroksár 100, Kun-Szt.-Miklós 100.
3	Ersekújvár—Komárom	100	—	Ersekújvár.
4	Pozsony—Trencsén	400	—	N.-Szombat 300, Galgóc 50, Pöstyén 50.
5	Tornocz—Nyitra—Trencsén	100	100	Nyitra 50/0, Tapolcsán 50/0, Baan 0/100.
6	Trencsén—Illava—Zsolna	250	—	Trencsén 125, Vág-Beszterce 125.
7	Zsambokréti—Turesek	150	—	Privigye.
8	Nyitra—Léva—Szob	300	—	Verebely 100, Léva 150, Ipolyvágy 50.
9	Zsolna—Rutka—Igló	300	—	Zsolna 180, Rózsahegy 50, Poprád 70.
10	Turdosin—Besztercebánya	230	—	Turdosin 100, Rózsahegy 80, Beszt.-bánya 50.
11	Breznbánya—Rozsnyó	170	—	Breznbánya 70, N.-Rőce 60, Rózsnyó 40.
12	Rutka—Zolyom—Losonc	135	35	Körmöcbánya 50/0, Zolyom 35/35, Losonc 50/0.
13	Losonc—Vác	100	—	Losonc 30, Balassagyarmat 70.
14	Igló—Rozsnyó—Tornálja	220	10	Igló 75/5, Rozsnyó 85/5, Tornálja 60/0.
15	Fülek—Hatvan—Budapest	330	70	Salgótarján 230/0, Hatvan 100/70.
16	Kőbánya—Szolnok—Hatvan	30	70	Szolnok.
17	Hatvan—Miskolc	264	14	Füzesabony.
18	Miskolc—Kassa	385	—	Miskolc 100, Kassa 285.
19	Kassa—Rozsnyó	140	—	Kassa 75, Rozsnyó 65.

Budapest, 1876. october 9.

Tételszám	Vonal megnevezése	Oszlop-szükséglet		Lerakási helyek
		6-5	8-0	
		méter hossz		
20	Kassa—Abos—Igló	150	30	Igló.
21	Abos—Bartfa—Határ	478	10	Abos 12/10, Eperjes 466/0.
22	Kassa—S.-A.-Ujhely—Lupkov	140	140	N.-Mihály 30/107, Homonna 30/17, Kassa 0/16.
23	S.-A.-Ujhely—Bátyu—Munkács	45	78	Csap 24/70, Munkács 21/8.
24	Bátyu—Királyháza—M.-Sziget	235	126	Bátyu 35/80, M.-Sziget 200/46.
25	Határ—M.-Sziget—N.-Bánya	124	10	M.-Sziget.
26	Szerencs—P.-Ladány—N.-Vár	130	310	Szerencs 40/24, Nyiregyháza 60/56, P.-Ladány 0/230, Debreczen 20/0, N.-Vár 10/0.
27	Nyirbátor—N.-Károly—Sz.-Somlyó	145	—	Nagy-Károly.
28	Debreczen—Szathmár—N.-Bánya	123	32	Nagy-Károly 79/32, Szathmár 45/0.
29	Nagy-Vár—Kozlovár	250	250	N.-Vár 250/0, Kozlovár 0/250.
30	Csucsá—Varsolc—Zilah	120	—	Varsolc.
31	Kozlovár—Kocsárd—Gy.-Fehérvár	120	140	Kozlovár 0/100, Gyéres 20/40, N.-Enyed 0/0.
32	Tövis—Kiskapus—Segesvár	200	—	Tövis 100, Erzsébetváros 100.
33	Apahida—Deés—N.-Bánya	180	150	Választ 0/100, Deés 50/50, Szépmező 75/0, N.-Somkut 75/0.
34	Deés—Beszterce—Határ	480	—	Bethlen 100, Csepán 100, Beszterce 100, Jácso 100, Tüköcs 80.
35	Teke—Maros—Vásárhely	200	—	Gernyeszeg 100, Oláhfalú 100.
36	Kocsárd—M.-Vásárhely—Segesvár	250	—	Czikmántor 100, M.-Vásárhely 150.
37	Arad—Gy.-Fehérvár	60	700	Soborsin 0/350, Déva 0/350, Gy.-Fehérvár 0/0.
38	Piski—Petrozsényi	250	—	Piski 100, Hátszeg 150.
39	Alvincz—Szeben—Kiskapus	50	200	Szászsebes 0/100, N.-Szeben 50/100.
40	N.-Szeben—Fogarás	150	—	Felek 75, Fogarás 75.
41	Segesvár—Brassó	500	—	Héjasfalva 150, Homorod 200, Ágostfalva 50.
42	Felső-Tömös—Fogarás	200	—	Sárkány 100, Brassó 100.
43	Földvár—Sósmező	300	—	K.-Vásárhely 100, Maksa 100, S.-Szt.-György 100.
44	Héjasfalva—Csikszere—Borszék	430	—	Szt.-Keresztur 100, Oláhfalú 100, Csikszere 100, Gy.-Szt.-Miklós 130.
45	Czegléd—Bazias	400	1750	Temesvár.
46	N.-Vár—Csaba—Szabadka	20	345	Szeged, alföldi vaspálya udvar.
47	Zombor—Gombos—Baja—Verbasz	100	450	Zombor.
48	Jassenova—Orsova	300	—	Bazias.
49	Uzdin—Tétel—Beeskerek	100	—	Titel.
50	Ujvidék—Ó-Becse—Verbasz	255	80	Ujvidék.
51	Horgos—Ujverbasz	130	80	Ó-Becse.
52	N.-Kikinda—N.-Beeskerek	200	—	Uj-Becse.
53	Zombor—Baja—Kaloosa	50	60	Baja.
54	Baja—Izsák	100	—	Kaloosa.
55	Kanizsa—Bécsújhely	350	—	A vonal egyik pályaudvara
56	Győr—Gyanafalva	400	50	A " " "
57	Sz.-Fehérvár—Bruck	100	200	A " " "
58	Ujszőny—Tata—Buda	150	—	Ujszőny 50, Buda 100
59	Budapest—Nagy—Kanizsa	600	600	A vonal egyik pályaudvara
60	Kanizsa—Csáktornya—Drávid	100	60	A " " "
61	Sz.-Fehérvár—Veszprém—Kis-Czell	140	20	A " " "
62	Zákány—Bátaszék	400	—	A " " "
63	Erd—Bátaszék—Mohács	—	500	Ercsi 100, Adony 100, D.-Földvár 100, Pak 100, D.-Székes 100.
64	Zákány—Trinitás—Harkány	150	130	A vonal egyik pályaudvarán
65	Eszék—Villány—Mohács	—	200	A " " "
66	Sottápaták—Zágráb—Károlyváros	40	90	Zágráb.
67	Károlyváros—Zeng—Fiume	310	140	Bucari 200/0, Zutolova 110/0, Károlyváros 0/140
68	Zutolova—Gospie—Palanka	—	330	Ottocac 100, Gospie 130, St.-Roch 100.
69	Kukaca—Zavalje	300	—	Kukaca 100, Drenik 100, Vaganac 100.
70	Zágráb—Sziszek—Petrinja	—	180	Zágráb 100, Sziszek 80.
71	Popuskó—Petrinja—Tovsko	150	250	Glina 150/0, Petrinja 0/150, Jassnovac 0/10.
72	Sziszek—Kutina—Novska	200	—	Sziszek 60, Kutina 80, Novska 60.
73	Novska—Ó-Gradiska—Uj-Gradiska	—	120	Okucane 60, Uj-Gradiska 60.
74	Posega—Uj-Gradiska—Verpolje	240	—	Uj-Gradiska 100, Brod 140.
75	Okucane—Teressovac—Gradec	360	—	Pakrae 100, Daruvár 160, Verőce 100.
76	Eszék—Dajla—Vukovar	—	300	Dajla.
77	Vukovar—Pétervárad—Zimony	200	110	Vukovar 0/60, Illok 100/0, Karlovic 100/0, Zimony 0/50.
78	Vukovar—Samac—Rajevoselo	80	—	Zupanje 40, Samac 40.
79	Raca—Illok—Klenak	240	60	Klenak 100/0, Mitrovic 140/0, Illok 0/60.
80	Mitrovic—Ireg—Ó-Pasua	10	90	Mitrovic.
81	Zágráb—Zákány	350	—	A vonal egyik pályaudvarán
82	Novimarihof—Varasd—Sottlahid	150	50	Varasd.
83	Teressovac—Eszék—Nasie	150	—	Josipovac.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumtól.

(444) (1-3)

Több száz 1, 2 és 3 éves alma oltványok kaphatók.

A gróf Haller Ferenc kerti gazdaságától Fejéregyházán, utó posta Segesvár.

Első és legnagyobb bécsi cs. k. udvari fehérnemű gyár-raktár.

képviselve

Teutsch J. B. által Segesvárt,

árul nagyban és kicsinyben a legjutányosabb gyári árakban.

Vászon férfi-üنگeket, "Oxford-férfi-üنگeket."

Chiffon vagy angol Shirting-üنگeket, fehér vagy tarka színben, külön gallérral és anélkül.

Férfi-gallérokat, kéküنگeket, gatyákat.

Női fehérneműket (ezeknél feladandó, hogy a hölgy szikár, közepes vagy erős termetű.)

Vászon női-üنگeket, (239) (4-*)

Női-üنگeket Chiffonból, igen ajánlatok, elegáns kiállításban,

Női-gatyákat, finomak, hímzve és snjtásozva.

Női-ponygola-öltöket, vagy háló-réklitket,

Női-öltözö-köpenyeket,

Női-gallérokat, elöket és kéküنگeket,

Női-szoknyákat, vállakat, zsebkendőket valódi lenvászonból, francia battistból, battist clair, gyapot, vagy utanzott battistból és csesemő fehérneműket.

Teljes kiállítások a leggyorsabbul a leginamabb fajtáig, mint,

mérték és megrendelés szerint legrövidebb idő alatt.

Levélbeli megrendelések jóállás mellett pontosan teljesíttetnek s az ár vagy készpénz, vagy a megrendelés átvételkor utánvét által fizethető.

Férfi-fehérneműk levélbeli megrendelésénél feladandó a nyak-vastagsága centimeterben, t. i. a gomblyuktól a gombig.

TEUTSCH J. B., Segesvárt.

(443) NOVEMBER 2-dikén (2-5)

lesz a számbuzása a sorozat húzáskor kijött **1860-ki államsorsjegyeknek**, a melyeknek föltétlenül 300,000, 60,000, 25,000 frt. sat. főnyereménnyel kell kijöniök, s míg a készlet tart, szolgálunk:

egy 500 frtos 1860-ki sorozattal kihúzott államsorsjeggyel 1600 frt.

egy 800 1860-ki sorozattal kihúzott államsorsjeggyel 350 frt.

az utóbbinak egy felével 200 frt.

egy 800 negyedével 100 frt.

egy 800 húszdrésével 20 frt.

főnyeremény 150,000 frt. o. é. **Magyar igervények november 15-én.**

2 frt 75 kr. béléssel együtt.

Nyitrai és társa, Bécs, Wipplingerstrasse 45, a fővárdahivatal mellett.

1876. év november 2-ától kezdve Kärthnerstrasse 16/18 (im eisernen Hause.)

Leteszünk

mindenki számára, a ki óhajta, sorsjegyeket és más arzatérteket a szab. osztr. nemzeti banknál, az első osztr. takarékpénztárnál Bécsben, vagy valamely más első rangú intézetnél, s felvesszük a letéteményezett tárgyak árforalmának mintegy kétharmad részét előleg gyanánt. Nekünk aztán csak az az összeg lesz visszafizetendő kevés havi részletekben, a melyet ny módon kiadtunk és a mely szerény hasznunkat képezi.

A kedvelt magyar díj- az 1864-ki, 1839-ki és 1860-ki sorsjegyeknek közzelvet kisorolása alkalmából, melyek főnyereményei 150,000, 200,000, 280,000 és 300,000 frtot tesznek, ajánljuk ezen, általunk most először alkalmazott módot a sorsjegy szerzésre részletekkel, által, mely olcsóság, biztonság és kényelmesség tekintetében minden eddig ajánlottat felülmúl.

Az első, legalább öt forint részlet fizetések, törvényesen bályozott okmányt kap a fél, mely a letéteményezett sorsjegy sorozatát és számát, valamint a letéti jegy számát fogja tartalmazni.

Mihelyt a kevés havi részlet nekünk vissza lesz fizetve, azonnal kiszolgáltatjuk a félnek az illető intézet eredeti letéti jegyét. E mód szerint számunk példán, egy bécsi sorsjegyet 95 frt ártólani értéknél 102 frt 50 krajczárjával, felvesszünk rá előleg-képen 70 frtot, s nekünk csak 32 frt 50 kr. fizetendő; míg a felvett 70 frtnyi előleg, teljeseben részletekben, tetszés szerint fizethető vissza, vagy időről időre meghosszabbítható.

ny módon mindenki saját sorsjegyre olcsóbban járhat, mint valamely igervénnyel, nem is tekintve, hogy bécsi tulajdonk szerző egyáltalán magának.

Bővebb felvilágosítást nyújt mutatónyunk, melylyel ingyen szolgálunk.

Kohn Józ. és társa, banküzlet, Bécs, Kärthnerstrasse 45.

(421) (6-12)

STEIN JÁNOS

KÖNYV- MŰ- ÉS ZENEMŰKERESKEDESEBEN KOLOZSVÁRT

kapható:

Általános és különleges mezőgazdasági növénytermelés alapvonalai. Gyakorló és tanuló gardák használatára írta BALÁS ÁRPÁD. Ára 3 frt 30 kr.

Rétmívelés és legelőkezelés alapvonalai. Gyakorló és tanuló gardák szükségéhez mérten írta BALÁS ÁRPÁD. Ára 1 frt 20 kr.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az év. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Dépêches inédites

du Chevalier de Gentz aux Hospodars de Valachie. Pour servir de la politique Européenne 1813 à 1824. publiée par le Comte Prokesch-Osten fils. Tome premier. Ára 5 frt 20 kr.

Une campagne en Kabyle.

Récit d'un chasseur d'Afrique. — Les années de Collège de Maître Nablou. — Une veillée au village. — Le paté de lapin. — Jexilé. Par Erek-mann-Chatrion. Illustrés de 22 dessins par héopple schuler. Ára 92 kr.

STYL-LEHRE

der architektonischen Formen des Alterthums. Im Auftrage des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht verfasst von ALCS HAUSER. Mit 173 Original-Holzschuitten. Ára 1 frt.

Wittenberg und Rom.

Klosternevelen aus Luther's Zeit von GUSTAV KÜHN. A három kötet ára 7 frt 80 kr.

LES LOUPS de PARIS.

I. Le Club des morts. — II. Les assises rouges. Par JLES LERMINA (William Cobb) 2 vols. Ára 3 frt 90 k.

Frauen-Liebe und Leben.

Erzählungen von A. GODIN. 5 kötet. Ára 7 f 80 kr.

Die einfache und doppelte Buchführung.

Eine praktische Anleitung für Bank- und Waarengeschäfte von OTTO SWOBODA. Ára 4 frt 55 kr.

Das Kriegswesen der Ungarn

in seiner geschichtlichen Entwicklung bis zur Errichtung des stehenden Heeres. Von HERMANN MEYNER. Ára 3 f. 60 kr.

Moeurs arabes.

Souma. — A Franc étrier! — Contes de milles et unenuits. — Ani fa, Madina et Aicha. Par ERNEST FEYDEAU. Ára frt 28 kr.

Ignace de Loyola et la Compagnie d Jésus.

Etude d'Histoire, Politique et Religieuse par E. SPULLEI Ára 1 frt 95 kr.

Mittelhochdeutsches Lesebuch

mit Glossar für Gymnasien. Von Dr. KARL REICHE. III. Auflage. Ára 1 frt 40 kr.

Lehrbuch des französischen allgemeinen Civilrechtes,

mit Berücksichtigung des badischen und rumänischen Rechts systematisch bearbeitet von LUDWIG SCHIFFNER. I. Hef 80 kr.